

Charakterystyka sektora akwakultury w krajach azjatyckich

Piotr Eljasik, Sławomir Lisiecki, Richard Newton, Remigiusz Panicz

Przyszłość Akwakultury, Warlity Wielkie k. Ostródy, 16–18.06.2026.

UNIVERSITY of
STIRLING

12/06/2026

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Co-funded by
the European Union

Azja – centrum światowej akwakultury

~90%

Światowej produkcji
akwakultury pochodzi z Azji

~94 mln t

Organizmów wodnych
wyprodukowała światowa
akwakultura

>50%

Spożywanych organizmów
wodnych pochodzi z hodowli,
nie z połowów

Dlaczego to ważne dla nas?

Każda zmiana w azjatyckiej akwakulturze (kosztowa, technologiczna czy popytowa) prędzej czy później dociera na rynek europejski i polski.

Turcja: akwakultura nastawiona na eksport

- Rekordowa produkcja ryb: ok. 1,02 mln t w 2025 r., w tym ok. 600 tys. t z akwakultury,
- Wzrost produkcji akwakultury o ok. +800% w ciągu 20 lat,
- Eksport produktów rybnych zbliża się do 2 mld USD rocznie; ponad 100 rynków zbytu,
- 97% produkcji hodowlanej to trzy gatunki: pstrąg tęczowy, labraks i dorada,
- Model proeksportowy – niskie spożycie ryb na rynku krajowym.

1,02 mln t

produkcji ryb ogółem (2025, rekord)

≈ 2 mld USD

wartość eksportu rocznie

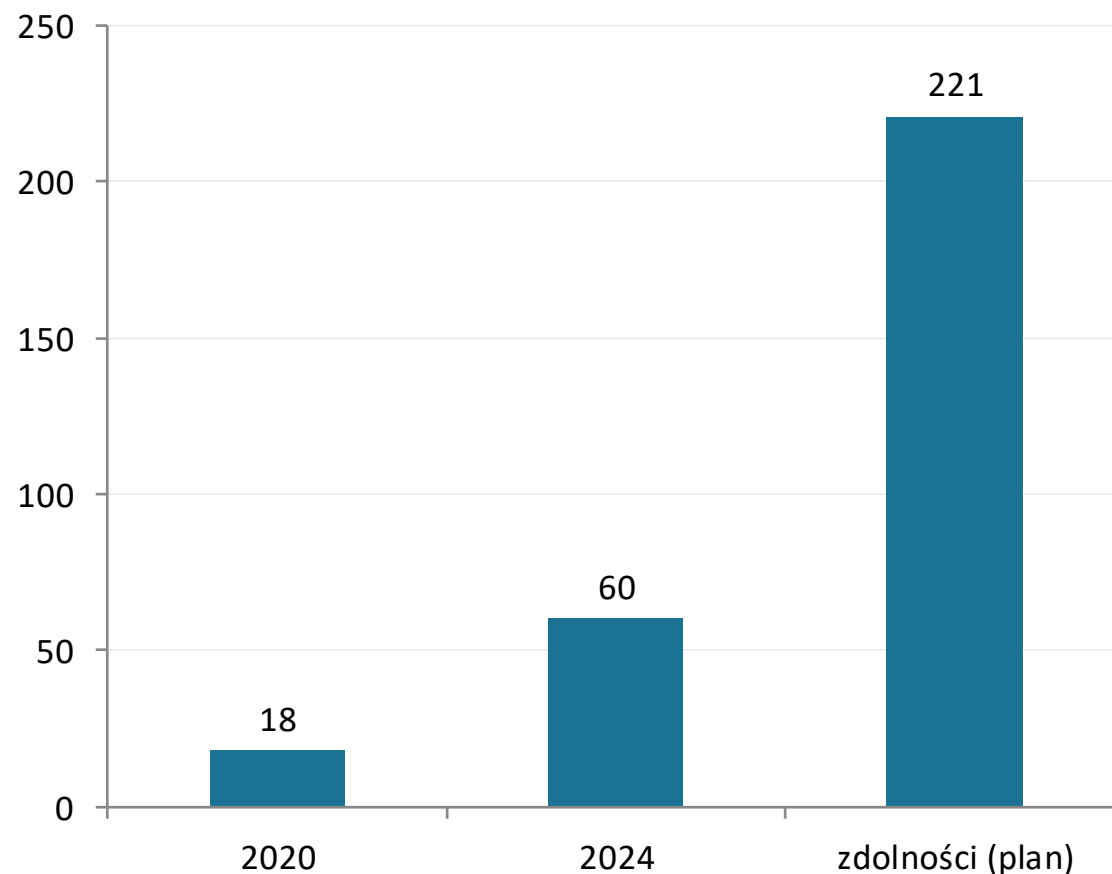
+800%

wzrost akwakultury w 20 lat

Pstrąg tęczowy i fenomen „łosoś turecki”

- Produkcja słodkowodna 2024: ok. 171 tys. t,
- „Łosoś turecki” = duży pstrąg (≥ 1 kg) tuczony w klatkach na Morzu Czarnym
- Dynamika: ok. 18 tys. t (2020) $\rightarrow$ ok. 60 tys. t (2024)
- Zatwierdzone projekty sadzy na Morzu Czarnym: zdolności ok. 221 tys. t/rok
- Główne kierunki: Rosja, UE, Japonia; produkt pozycjonowany jako tańsza alternatywa łososia atlantyckiego

„Łosoś turecki” – produkcja i plany (tys. t)

Ekspansja na rynek UE i obecność w Polsce

~19%

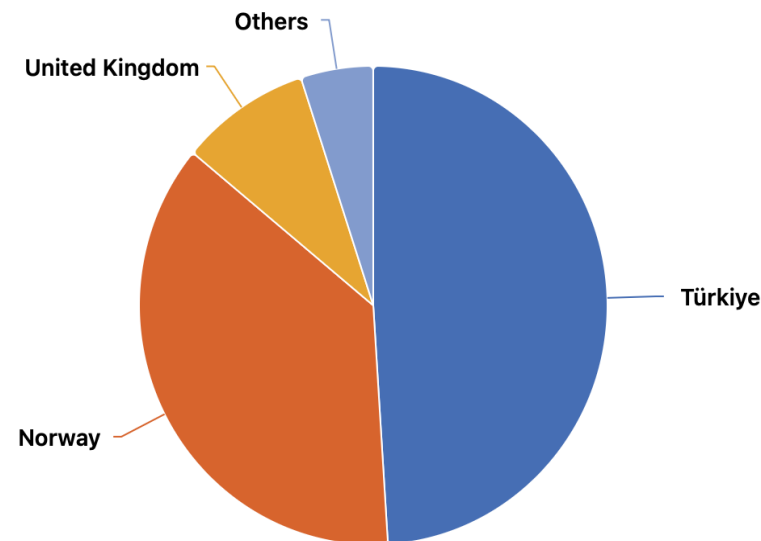
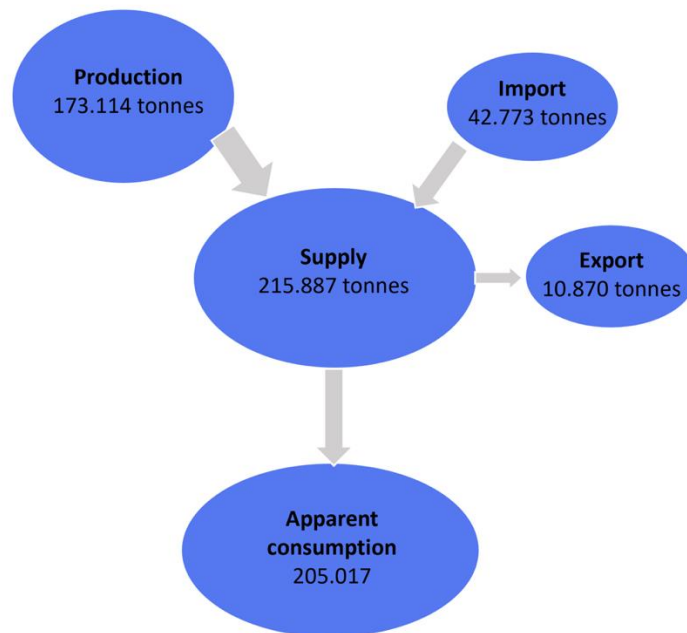
unijnej podaży pstrąga pochodzi z importu – głównie z Turcji

~4 tys. t

ryb świeżych lub zamrożonych sprowadzonych do Polski z Turcji

~18 tys. t

krajowa produkcja pstrąga (wartość ok. 335 mln zł)

Co to oznacza dla polskich producentów?

Presja cenowa

Tani pstrąg turecki i „łosoś turecki” jako substytut pstrąga krajowego oraz łososia norweskiego

Wyróżnianie się

Certyfikaty, dobrostan, świeżość i oznaczenie pochodzenia (np. kampania „Nasz pstrąg”)

Szansa surowcowa

Polska jest liderem eksportu przetworzonego pstrąga – import surowca może zasilać przetwórstwo

Polityka handlowa

Monitorowanie ceł, kontyngentów i przeglądów relacji handlowych UE z Turcją

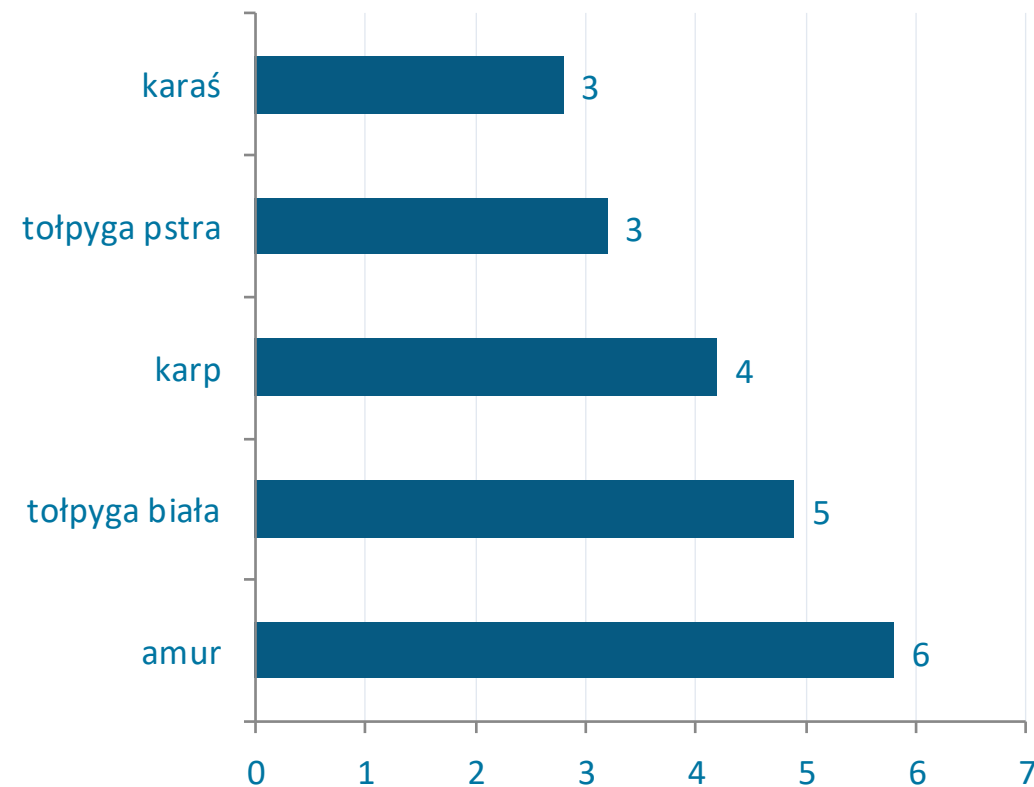

Karp w Azji: skala nieporównywalna z Europą

- Karpowate: ok. 28,7 mln t rocznie (2023) – największa grupa ryb hodowlanych świata,
- Ponad 85% produkcji w Azji; Chiny zdecydowanym liderem (~ 17–24 mln t zależnie od ujęcia).

Główne gatunki karpowate (mln t)

Specyfika azjatyckiego rynku karpia

1

Żywa i świeża ryba – Sprzedaż głównie na rynkach lokalnych; karp niemal nieobecny w handlu międzynarodowym

2

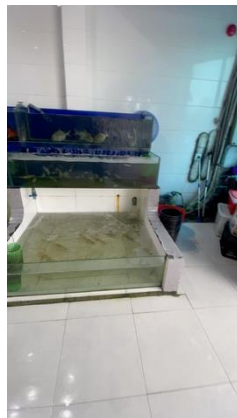
Popyt wewnętrzny – Produkcja konsumowana w kraju; stagnacja popytu, młodszy konsumenci unikają ryb ościstych

3

Ekonomia – Niska cena jednostkowa karpia czyni eksport mrożony mało opłacalnym po doliczeniu logistyki

4

Przetwórstwo – Brak rozwiniętego przetwórstwa filetowego karpia nastawionego na rynki zachodnie

Eksport karpia do Europy – realne zagrożenie?

Co ogranicza eksport

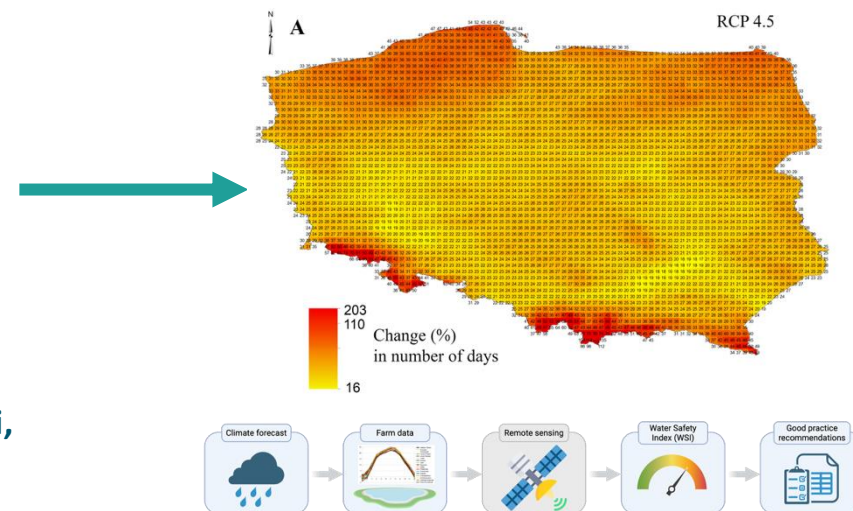
- Chłonny rynek wewnętrzny i preferowany świeży (żywy) surowiec,
- Niska cena vs koszty mrożenia i frachtu,
- Wymogi weterynaryjne UE (zatwierdzone zakłady),
- Silna sezonowość popytu w Polsce (Wigilia),
- Brak produktów wygodnych (ości).

Co mogłoby to zmienić

- Stagnacja popytu w Chinach → szukanie nowych rynków,
- Rozwój przetwórstwa: filety bez ości, produkty mrożone i marynowane,
- Diaspora azjatycka w Europie i e-commerce,
- Aktywna polityka proeksportowa i subsydia.

Co naprawdę „boli” polskie karpiarstwo?

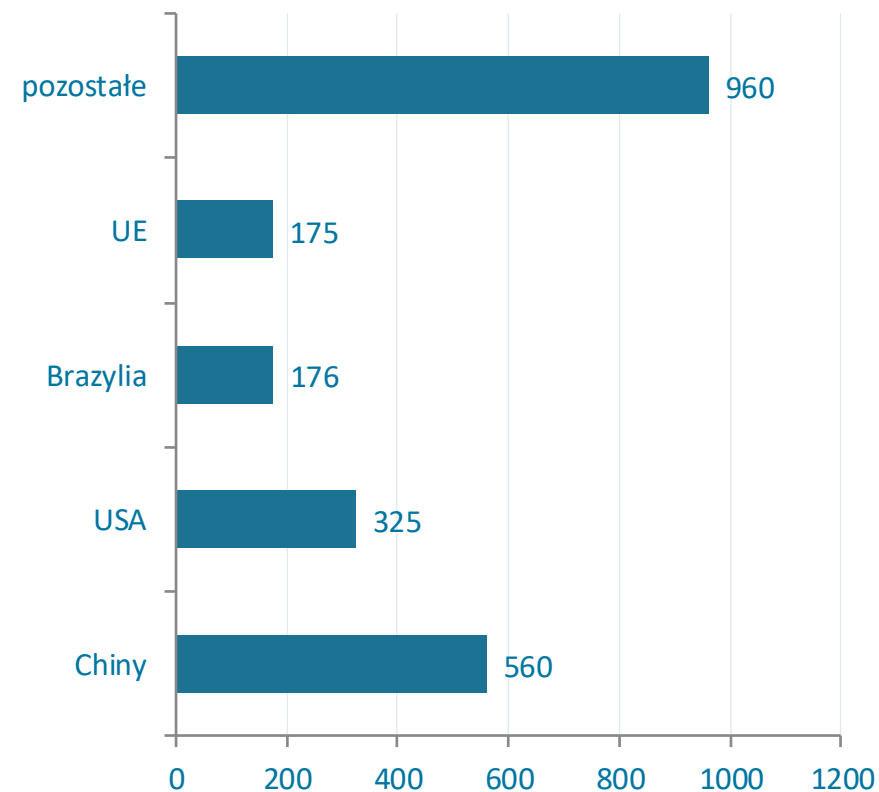
- Kormorany i zwierzęta rybożerne – straty szacowane na 80–200 mln zł rocznie w skali kraju,
- Susza hydrologiczna – braki wody w stawach, niepełne obsady – spadek produkcji,
- Choroby (KHV, CEV) – straty hodowlane,
- Koszty produkcji – skokowy wzrost cen zbóż paszowych, energii i pracy – spadek rentowności,
- Sezonowość sprzedaży – „3 lata hodowli, 2 tygodnie sprzedaży” – popyt skupiony wokół Wigilii,
- Spożycie i wizerunek – ok. 0,5–0,6 kg/os.; presja wizerunkowa wokół sprzedaży żywych ryb.

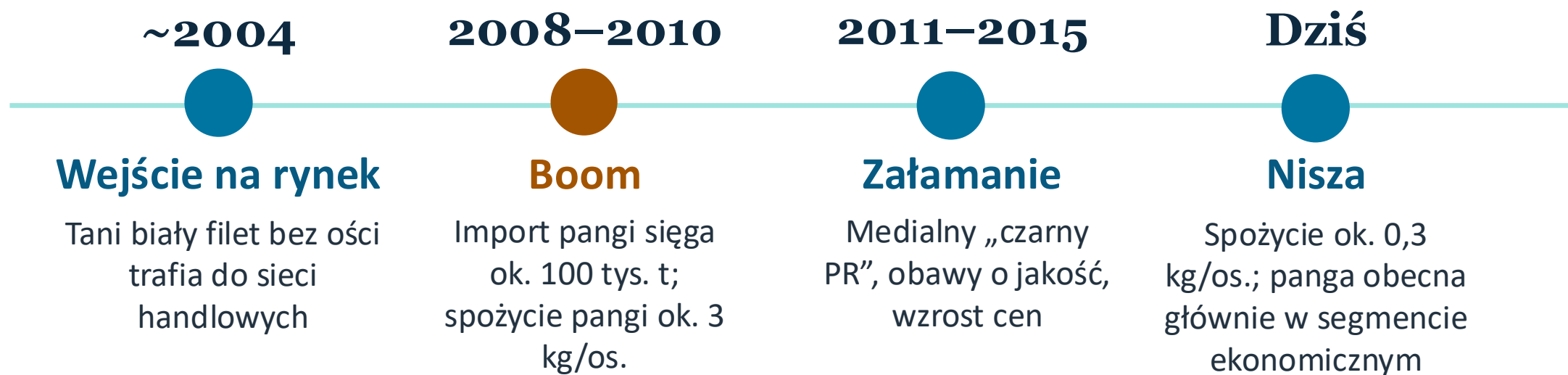
Panga i tilapia: azjatyccy specjaliści od eksportu

- Pangasius (Wietnam): eksport ok. 2,2 mld USD w 2025 r. (+8% r/r),
- Kierunki eksportu: Chiny ~560, USA ~325, Brazylia ~176, UE ~175 mln USD,
- Tilapia: lider Chiny; Wietnam dynamicznie rośnie (eksport +222% r/r w 2024),
- Wojny celne USA–Chiny modyfikują kierunki eksportu tilapii – część podaży może trafić do Europy.

Eksport pangi z Wietnamu, 2025 (mln USD)

Panga w Polsce: od boomu do załamania

Przypadek pangi to podręcznikowy przykład, jak szybko import może zbudować i stracić kilkuprocentowy udział w spożyciu ryb w Polsce.

Czy panga (lub tilapia) może wrócić?

Cena białka

Inflacja i poszukiwanie taniego białka zwierzęcego sprzyjają tanim filetom importowanym

Nowy konsument

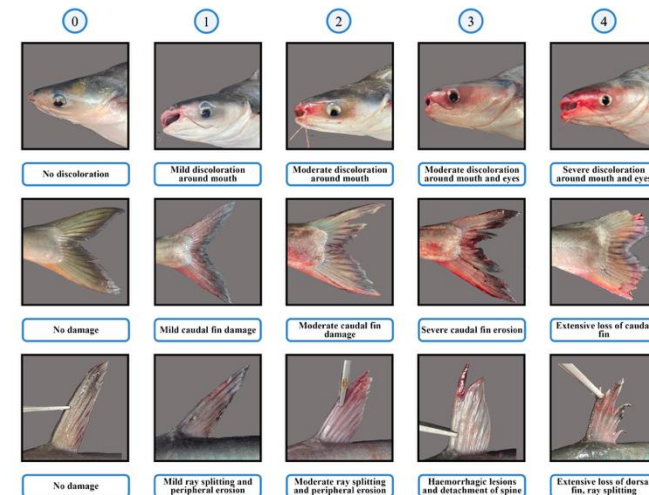
Pokolenie bez pamięci „czarnego PR”; rosnąca rola HoReCa i dań gotowych

Certyfikacja

Poprawa praktyk i certyfikacja (ASC) osłabiają dawne argumenty jakościowe

Tilapia = „nowa panga”?

Przesunięcia handlu (cła USA–Chiny) mogą skierować tilapię na rynki UE

Wpływ na rynek krajowy: głównie substytucja innych ryb białych (mintaj, morszczuk); pośrednio — presja cenowa na pstrąga i karpia.

Trzy przypadki – trzy różne poziomy presji

Przypadek	Charakter wpływu na rynek polski	Horyzont czasowy	Ocena presji
Pstrąg / „łosoś turecki”	Bezpośrednia konkurencja cenowa, substytucja pstrąga i łososa	już dziś	WYSOKA
Karp	Brak realnej konkurencji z rybą krajową	5–10 lat	NISKA
Panga / tilapia	Substytucja tanich ryb białych	2–5 lat	UMIARKOWANA

Wnioski

- Azja, wraz z transkontynentalną Turcją w coraz większym stopniu kształtuje warunki konkurencji dla europejskiej akwakultury,
- Najbardziej realna presja to turecki pstrąg i „łosoś turecki”, już obecne na rynku UE, z dużym zapasem mocy produkcyjnych,
- Panga i tilapia mogą częściowo odbudować swoją pozycję pod presją inflacyjną i zmianą pokoleniową konsumentów,
- Odpowiedź sektora UE: jakość i certyfikacja, oznaczenie pochodzenia, rozwój przetwórstwa oraz dywersyfikacja.

Dziękuję za uwagę

peljasik@zut.edu.pl

Co-funded by
the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are, however, those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.